

Reglement 2017 per 1 januari 2017

24 januari 2017

Project
Document Reglement 2017 per 1 januari 2017
Status Definitief
Datum 24 januari 2017
Referentie ZZA6500-2

Opdrachtgever
Projectcode ZZA6500-2/polh
Projectleider -
Projectdirecteur prof.ir. J.H.J.M. van der Graaf

Auteur(s) prof.ir. J.H.J.M. van der Graaf
Gecontroleerd door ing. I.J.M. de Beer
Goedgekeurd door prof.ir. J.H.J.M. van der Graaf

Paraaf

Adres Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
pensioenfonds.witteveenbos.nl

Uw pensioen hangt op lange termijn af van zeer veel externe factoren zoals rente, inflatie, sterftekansen, economische ontwikkelingen, wetgeving die door het Pensioenfonds niet zijn te beïnvloeden. Uw pensioen is dus geen gegarandeerd product maar een behoudend beleid kan zorgen voor beperkte en aanvaardbare risico's.

© Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos

Niets uit dit bestek/drukwerk mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij elektronisch, mechanisch dan wel met digitale technieken door fotokopieën, opnamen, internet of op enige andere wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

ALGEMEEN	3
1 BEGRIPSBEPALINGEN	4
2 DEELNEMERS EN ASPIRANT DEELNEMERS	6
3 AARD VAN DE PENSIOENAANSPRAKEN	8
4 GRONDSLAGEN VOOR DE PENSIOENBEREKENING	10
5 OUDERDOMSPENSIOEN	11
6 PARTNERPENSIOEN	13
7 SCHEIDING	14
8 WEZENPENSIOEN	15
9 BEPERKINGEN EN OMZETTING PARTNERPENSIOEN	16
10 AANVULLEND EN EXEDENT-ARBEIDSGESCHIKTENPENSIOEN	17
11 DEELTIJDERS	18
12 DEELNEMERSBIJDRAGEN EN ASPIRANT-DEELNEMERSBIJDRAGEN, VERPLICHTINGEN VENNOOTSCHAP	19
13 FISCALE MAXIMERINGEN	21
14 RESULTAATDELING EN KORTING	22
15 RECHTEN BIJ BEËINDIGING DIENSTVERBAND	24

16	AFKOOP	25
17	ANTICUMULATIEBEPALING	26
18	WAARDEOVERDRACHT	27
19	VERPLICHTINGEN VAN DE DEELNEMERS, HERVERZEKERING	28
20	WIJZIGING OF BEËINDIGING	29
21	ONVOORZIENE GEVALLEN, GESCHILLEN	30
22	OVERGANGSBEPALINGEN	31
23	BESLAG EN VERVREEMDING	32
24	IN WERKING TREDEN	33
	Laatste pagina	33
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Sekseneutrale en kostenneutrale omzettingsfactoren	3
II	Afkoopvoet naar leeftijd en pensioensoort	3

ALGEMEEN

Artikel 0.1

Per 1 januari 2007 is de Pensioenwet van kracht, waarin de kaders worden aangegeven die gelden voor de opbouw, toezegging, overdracht, uitkering en alle andere handelingen betreffende pensioenen.

Artikel 0.2

De basis van de Pensioenwet wordt gevormd door de driehoeksverhouding tussen werknemer, werkgever en pensioenuitvoerder. Dit komt tot uitdrukking in de volgende begrippen:

- de **pensioenovereenkomst** tussen de werkgever en de werknemer;
- de **uitvoeringsovereenkomst** tussen de werkgever en de pensioenuitvoerder aangaande uitvoering van de pensioenovereenkomst;
- het **pensioenreglement**, waarin de rechtsverhouding tussen de pensioenuitvoerder en de deelnemer is vastgelegd.

Artikel 0.3

Dit document beschrijft het in artikel 0.2 bedoelde pensioenreglement. In dit pensioenreglement is tevens de pensioenovereenkomst geïntegreerd. Middels een verwijzing naar dit pensioenreglement in de individuele arbeidsovereenkomst tussen de werkgever en de werknemer komt aldus de pensioenovereenkomst tot stand.

Artikel 0.4

Ten aanzien van de in de Pensioenwet genoemde soorten pensioenovereenkomsten betreft het hier een uitkeringsovereenkomst, zij het met in dit reglement nader omschreven specifieke voorwaarden en bepalingen.

Artikel 0.5

Op diverse plaatsen in dit reglement worden bepalingen uit de Pensioenwet in verkorte vorm overgenomen. Onverkort blijven hierdoor echter de bepalingen uit de Pensioenwet wel degelijk van kracht.

1

BEGRIPSBEPALINGEN

In dit reglement wordt verstaan onder:

Pensioenwet

Wet van 7 december 2006, houdende regels betreffende pensioenen;

Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos;

Vennootschap

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs b.v., of door deze aangewezen ondernemingen;

Bestuur

Het bestuur van het Pensioenfonds;

(Aspirant-)deelnemer

Degene die overeenkomstig de bepalingen van artikel 2 van dit reglement (aspirant) deelnemer is;

Gewezen deelnemer

Degene van wie het deelnemerschap is beëindigd, anders dan door overlijden of door ingang van het ouderdomspensioen, en die jegens het Pensioenfonds een pensioenaanspraak heeft;

Gepensioneerde

Degene voor wie het pensioen is ingegaan;

AOW-gerechtigde leeftijd

De wettelijk bepaalde leeftijd waarop de AOW-uitkering ingaat;

Pensioendatum

De datum waarop de leeftijd van 67 jaar of de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt;

Pensioensalaris

Het 12-voud van het per 1 januari van elk kalenderjaar of per het latere tijdstip van aanvang binnen dat jaar van het deelnemerschap geldende vaste bruto maandsalaris vermeerderd met de dan geldende vakantietoeslag, uitgaande van een voltijdsbetrekking; het pensioensalaris bedraagt maximaal 103.317 €;

AOW-uitkering

Het per 1 januari van elk kalenderjaar geldende bedrag van de gezamenlijke uitkeringen ingevolge de Algemene Ouderdomswet toekomend aan met elkaar gehuwde gerechtigden, die beide de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt of ouder zijn;

Franchise

Per 1 januari 2017 bedraagt de franchise 20.553 €. De franchise wordt afgerond op een hele euro.

Per 1 januari van ieder volgend jaar wordt de franchise aangepast met de (trendmatige) aanpassing van de salarisschalen zoals door de Vennootschap vastgesteld;

Pensioengrondslag

Het pensioensalaris minus de franchise en bedraagt tenminste 30 % van het pensioensalaris;

Deeltijd

Dit reglement is gebaseerd op een 100 % dienstbetrekking. Voor deelnemers met een deeltijdfactor gelden op die deeltijdfactor aangepaste bedragen (zie artikel 11);

Partner

- a. de man of vrouw met wie de (gewezen) (aspirant-)deelnemer of gepensioneerde is gehuwd;
- b. indien de (gewezen) deelnemer niet is gehuwd, wordt op uitdrukkelijk verzoek van die (gewezen) deelnemer de man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer ongehuwd samenwoont als partner beschouwd indien:
  - de deelnemer ten genoegen van het bestuur aannemelijk maakt dat het samenlevingsverband ten minste een half jaar heeft geduurd; en
  - de betreffende partner geen familie is van de werknemer in de rechte lijn; en
  - de deelnemer en diens partner een notarieel verleden samenlevingscontract aan het bestuur overleggen, inhoudende:
    1. de naam en de geboortedatum van zowel de (gewezen) deelnemer als de partner;
    2. de aanvangsdatum van het samenlevingsverband;
    3. het woonadres op die aanvangsdatum;
    4. (enige) vermogensrechtelijke aangelegenheden;
    5. de aanwijzing door de partners, met uitsluiting van ieder ander, van elkaar als begunstigen van partnerpensioen;
    6. de beëindigingsvoorwaarden;Het bovenstaande is mede van toepassing op aspirant-deelnemers en gepensioneerden;
- c. de man of vrouw, niet vallende onder a. en b., met wie de (gewezen)(aspirant-) deelnemer of gepensioneerde een geregistreerd partnerschap bij de burgerlijke stand is aangegaan;

Scheiding

Echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed dan wel het verbreken van het samenlevingsverband of het samenlevingscontract als hierboven bedoeld dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap bij de burgerlijke stand. De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde dient het Pensioenfonds schriftelijk te informeren over de scheiding;

Scheidingsdatum

De datum waarop de echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand, dan wel de datum waarop het ongehuwde samenlevingsverband of het samenlevingscontract wordt beëindigd, dan wel de datum waarop de beëindiging van het geregistreerd partnerschap wordt ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand;

(Pleeg)kind

- a. het kind jonger dan 18 jaar dat tot de (gewezen) deelnemer respectievelijk gepensioneerde of aspirant-deelnemer in familierechtelijke betrekking staat, alsmede het pleegkind jonger dan 18 jaar dat door de (gewezen) deelnemer of aspirant-deelnemer als eigen kind wordt opgevoed in wettelijke voogdijschap;
- b. het (pleeg)kind als bedoeld onder a. dat de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, maar niet ouder dan 27 jaar, indien en voor zover hij of zij studeert in de zin van de Wet Studiefinanciering 2000 dan wel in de zin van de Algemene Kinderbijslagwet;

Gewezen partner

De vrouw, respectievelijk man, van wie het huwelijk c.q. partnerschap met een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geëindigd door scheiding.

2

DEELNEMERS EN ASPIRANT DEELNEMERS

Artikel 2.1

Deelnemer aan de pensioenregeling is de werknemer die tenminste twee maanden in dienst is van de Vennootschap. De deelname gaat in vanaf de dag waarop hij/zij 21 jaar wordt, dan wel de dag waarop hij/zij na het bereiken van de 21-jarige leeftijd in dienst is getreden.

Voor werknemers die minder dan twee maanden in dienst van de Vennootschap zijn, geldt voorafgaand aan een eventueel deelnemerschap, een tijdelijke risicodekking conform art. 6.2. van dit pensioenreglement. Indien en voor zover er sprake is van arbeidsongeschiktheid heeft de hiervoor bedoelde werknemer recht op een premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, als bedoeld in artikel 12 lid 4 van dit pensioenreglement. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er vanaf aanvang van het dienstverband - in de mate waarin er sprake is van arbeidsongeschiktheid - sprake is geweest van deelnemerschap.

Artikel 2.2

Aspirant-deelnemer aan de pensioenregeling is de werknemer in dienst van de Vennootschap, die jonger is dan 21 jaar en een partner en/of kind heeft.

Artikel 2.3

Het deelnemerschap eindigt bij:

- a. pensionering op de (vervroegde) pensioendatum;
- b. overlijden voor de pensioendatum op de dag van overlijden;
- c. verbreking van de dienstbetrekking met de Vennootschap, tenzij de dienstbetrekking wordt verbroken tijdens een periode waarin de deelnemer een uitkering ontvangt krachtens de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen op basis van een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80 % of meer. Ingeval de deelnemer een uitkering ontvangt krachtens de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen op basis van een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80 % of meer, wordt het deelnemerschap beëindigd op de laatste dag dat de deelnemer deze uitkering krachtens de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen op basis van een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80 % of meer geniet, tenzij de betrokkene dan wederom in dienst van de Vennootschap is getreden.

Artikel 2.4

Het aspirant-deelnemerschap eindigt:

- a. bij overlijden op de dag van overlijden;
- b. indien de dienstbetrekking met de Vennootschap wordt verbroken, op de dag van verbreken;
- c. op de dag dat de 21-jarige leeftijd wordt bereikt.

Artikel 2.5

Het Pensioenfonds verstrekt de informatie als bedoeld bij of krachtens de Pensioenwet:

- a. bij indiensttreding ontvangt iedere (aspirant-)deelnemer kosteloos een exemplaar van de statuten en het pensioenreglement. De latere wijzigingen van de statuten en het pensioenreglement worden schriftelijk meegedeeld. Overige belanghebbenden kunnen desgewenst van de statuten en het pensioenreglement kennis nemen;
- b. jaarlijks ontvangt iedere deelnemer een opgave van (in ieder geval) de stand van de opgebouwde pensioenaanspraken en de hoogte van het te bereiken pensioen;

- c. jaarlijks ontvangt iedere deelnemer een opgave van de aan het desbetreffende of voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen waardeangroei van diens pensioenaanspraken overeenkomstig artikel 3.127 van de Wet op de inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen;
- d. op verzoek ontvangt iedere (gewezen) deelnemer binnen drie maanden een opgave van de hoogte van de opgebouwde aanspraken. Voor de aan dit verzoek verbonden kosten kan een vergoeding worden gevraagd.

3

AARD VAN DE PENSIOENAANSPRAKEN

Artikel 3.1

De pensioenregeling omvat:

- a. een levenslang ouderdomspensioen, ten behoeve van de (gewezen) deelnemer, ingaande op pensioendatum en uit te keren tot en met de dag van overlijden van betrokkene;
- b. een levenslang partnerpensioen ten behoeve van de partner van de (gewezen) deelnemer, de gepensioneerde of de aspirant-deelnemer, ingaande op de dag volgend op de dag van overlijden van de (gewezen) deelnemer, de gepensioneerde of aspirant-deelnemer en alsdan tot en met de dag van het overlijden van de partner uit te keren;
- c. een tijdelijk partnerpensioen uitsluitend ten behoeve van de partner van de deelnemer of aspirant-deelnemer, ingaande op de dag volgend op de dag van het overlijden van de deelnemer of aspirant-deelnemer en alsdan tot en met de dag van het overlijden van de partner c.q. de datum waarop de partner de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, uit te keren, doch uiterlijk tot de pensioendatum van de overleden deelnemer of aspirant-deelnemer uit te keren;
- d. een levenslang bijzonder partnerpensioen ten behoeve van de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde, ingaande op de dag volgend op de dag van het overlijden van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde en alsdan tot en met de dag van het overlijden van de gewezen partner uit te keren;
- e.
  1. een wezenpensioen ten behoeve van ieder kind jonger dan 18 jaar, ingaande op de dag volgend op de dag van overlijden en alsdan uit te keren tot de dag waarop het kind 18 jaar wordt, dan wel tot de dag waarop het voordien mocht overlijden;
  2. een wezenpensioen ten behoeve van ieder kind van 18 jaar en ouder doch jonger dan 27 jaar, als bedoeld in artikel 1, (pleeg)kind onder b, ingaande op de dag van het overlijden en alsdan uit te keren uiterlijk tot de dag waarop het kind 27 jaar wordt of tot de dag waarop het voordien mocht overlijden;
  3. kinderen geboren binnen 306 dagen na het overlijden van een (aspirant-) deelnemer hebben aanspraak op wezenpensioen;
  4. voor kinderen geboren, erkend of tot pleegkind opgenomen na het einde van de deelneming- c.q. aspirant-deelneming wegens vertrek, bestaat geen aanspraak op wezenpensioen.

Artikel 3.2

De in de voorgaande leden beschreven pensioenen zijn jaarlijkse pensioenen die worden uitgekeerd in gelijke perioden bij nabetaling. Gerechtigde tot het ouderdomspensioen is de gepensioneerde; gerechtigde tot het partnerpensioen is de partner; gerechtigde tot het wezenpensioen is het betrokken kind c.q. diens wettelijke vertegenwoordiger. De uitbetalingen zullen geschieden in een Nederlands wettig betaalmiddel.

Artikel 3.3

De jaarlijks te verlenen aanspraken op pensioen dienen in elk geval steeds aan het einde van ieder kalenderjaar dan wel, indien het deelnemerschap eerder eindigt, bij beëindiging van het deelnemerschap volledig te zijn gefinancierd.

Artikel 3.4

De hoogte van de jaarlijks toe te kennen pensioenaanspraken is afhankelijk van de in artikel 12 omschreven totale bijdrage.

Artikel 3.5

De hoogte van de totale opgebouwde pensioenaanspraken is mede afhankelijk van de financiële positie van het Pensioenfonds zoals aangegeven in artikel 14.

Artikel 3.6

Waar in dit reglement over pensioenaanspraken wordt gesproken, worden de pensioenaanspraken bedoeld rekening houdend met de bepalingen van artikel 14.

4

GRONDSLAGEN VOOR DE PENSIOENBEREKENING

Artikel 4.1

De pensioengrondslag in enig jaar is gelijk aan het pensioensalaris in dat jaar verminderd met de franchise van dat jaar en bedraagt minimaal 30 % van het pensioensalaris.

5

OUDERDOMSPENSIOEN

Artikel 5.1

Rekening houdend met de bepalingen in artikel 12 en 14 bedraagt de opbouw van het levenslang ouderdomspensioen, genoemd onder artikel 3 lid 1a, per 1 januari 2017 1,10 % van de in het desbetreffende jaar voor de deelnemer vastgestelde pensioengrondslag.

Artikel 5.2

Het Pensioenfonds stelt de (gewezen) deelnemer in de gelegenheid vanaf een bepaalde datum, tussen de dag waarop de 55-jarige leeftijd wordt bereikt en de dag waarop de 67-jarige leeftijd wordt bereikt, met pensioen te gaan, een en ander onder de volgende voorwaarden:

- a. de op de vervroegde pensioendatum opgebouwde aanspraken op levenslang ouderdomspensioen worden op collectief actuarieel gelijkwaardige en sekseneutrale wijze vastgesteld. De uitruilfactoren zijn opgenomen in bijlage II en zijn door het bestuur vastgesteld voor een periode van maximaal vijf jaar (vanaf 1 januari 2017) en kunnen tussentijds door het bestuur worden gewijzigd. Voor alle (gewezen) deelnemers die na afloop van bedoelde periode nog geen gebruik hebben gemaakt van de uitruilmogelijkheid kan de uitruilfactor door het bestuur worden gewijzigd na ingewonnen advies van de actuaris;
- b. het verzoek tot vervroeging van het levenslang ouderdomspensioen dient mede ondertekend te zijn door de partner van de (gewezen) deelnemer;
- c. vervroeging van het levenslang ouderdomspensioen is niet mogelijk, indien de (gewezen) deelnemer een uitkering ontvangt in de zin van de WAO, dan wel WIA;
- d. vervroeging van het levenslang ouderdomspensioen is slechts mogelijk, indien de dienstbetrekking uiterlijk op de vervroegde pensioendatum wordt beëindigd.

De (gewezen) deelnemer die zijn ouderdomspensioen wil laten ingaan op een datum die is gelegen vóór 5 jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, dient aan het Pensioenfonds te verklaren dat hij vanaf de datum dat zijn ouderdomspensioen ingaat geen inkomsten uit arbeid meer geniet of zal gaan genieten. Een eenmaal ingegaan ouderdomspensioen kan niet meer worden stopgezet.

Artikel 5.3

Op verzoek van de (gewezen) deelnemer kan, voor zover zulks in overeenstemming is met de terzake relevante wettelijke bepalingen, eenmalig op de (vervroegde) pensioendatum het alsdan ingaande ouderdomspensioen dat wordt uitbetaald hoger worden vastgesteld dan het ouderdomspensioen dat wordt uitbetaald in een periode die hierop volgt. Op de vervroegde pensioendatum kan de (gewezen) deelnemer kiezen voor een hoger ouderdomspensioen tot de 67-jarige leeftijd, de AOW-gerechtigde leeftijd of de 72-jarige leeftijd. Op de pensioendatum kan de (gewezen) deelnemer kiezen voor een hoger ouderdomspensioen tot de 72-jarige leeftijd. De hoogste uitkering kan maximaal 33 1/3 % hoger zijn dan de laagste uitkering. Bij de toepassing van de hiervoor genoemde verhouding kan voor wat betreft het uitkeringsniveau voorafgaand aan de AOW-gerechtigde leeftijd een bedrag ter grootte van maximaal de bruto dubbele AOW-uitkering op jaarbasis inclusief de bruto vakantietoeslag en eventuele overige opslagen voor een gehuwde van wie de partner jonger is dan de AOW-gerechtigde leeftijd, als omschreven in de Algemene Ouderdomswet, buiten beschouwing blijven. De hoogte van het partnerpensioen blijft ongewijzigd. De berekening geschiedt op basis van de collectief actuarieel neutrale factoren die zijn opgenomen in bijlage I. Deze collectief actuarieel neutrale factoren worden voor een periode van maximaal vijf jaar door het bestuur vastgesteld (vanaf 1 januari 2017) en kunnen tussentijds door het bestuur worden gewijzigd. Door de hoog/laag-uitkering als bedoeld in artikel 5.3 mag het ouderdomspensioen tijdelijk meer

gaan bedragen dan 100 % van het loon dat op grond van fiscale wet- en regelgeving in aanmerking mag worden genomen. Een verzoek voor een hoog/laag-uitkering van het ouderdomspensioen dient door de (gewezen) deelnemer ten minste twee maanden vóór de door de (gewezen) deelnemer gewenste ingangsdatum van het ouderdomspensioen schriftelijk bij het bestuur te worden ingediend.

6

PARTNERPENSIOEN

Artikel 6.1

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 3, 7 en 9 bedraagt het levenslang partnerpensioen ten behoeve van de partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde 70 % van het ingevolge artikel 5 lid 1 vastgestelde levenslang ouderdompensioen, dat de gewezen deelnemer of gepensioneerde heeft verworven dan wel de deelnemer zou hebben verworven, indien hij niet voor de pensioendatum ware overleden, doch tot dat tijdstip in dienst van de Vennootschap zou zijn gebleven en wel met de pensioengrondslag die het laatst voor hem gegolden heeft, en met een pensioenopbouw van 1,875 % per jaar.

Artikel 6.1 sub a

In aanvulling op artikel 6.1 geldt dat alle rechten op levenslang partnerpensioen opgebouwd tot 1 januari 2013, uitgaan van een pensioendatum van de deelnemer van 65 jaar; de rechten opgebouwd na 1 januari 2013 gaan uit van een pensioendatum van de deelnemer van 67 jaar.

Artikel 6.2

Het levenslang partnerpensioen ten behoeve van de partner van de aspirant-deelnemer bedraagt 49 % van de laatstelijk voor betrokkene vastgestelde pensioengrondslag, behoudens het bepaalde in artikel 3 en artikel 13.

Artikel 6.3

Het tijdelijke partnerpensioen bedraagt een basisbedrag van 10.500,00 € plus 15 % van het laatst vastgestelde pensioensalaris van de (aspirant-)deelnemer, behoudens het bepaalde in artikel 3 en artikel 13.

7

SCHEIDING

Artikel 7.1

Het levenslang bijzonder partnerpensioen ten behoeve van de gewezen partner van de deelnemer is gelijk aan het premievrije partnerpensioen dat de deelnemer ten behoeve van haar respectievelijk hem zou hebben verkregen, indien betrokkene op de scheidingsdatum de deelneming wegens beëindiging van het dienstverband had beëindigd. De gewezen partner ontvangt een bewijs van haar respectievelijk zijn aanspraken. De deelnemer dient het Pensioenfonds schriftelijk te informeren over de scheiding.

Artikel 7.2

Het levenslang bijzonder partnerpensioen ten behoeve van de gewezen partner van een gewezen deelnemer of gepensioneerde is gelijk aan het premievrije partnerpensioen dat de deelnemer ten behoeve van haar respectievelijk hem heeft verkregen bij de beëindiging van de deelneming. De gewezen partner ontvangt een bewijs van haar respectievelijk zijn aanspraken, in zoverre het Pensioenfonds hierover door de gewezen deelnemer c.q. partner is geïnformeerd.

Artikel 7.3

Indien een partnerrelatie van een gepensioneerde eindigt door scheiding, verkrijgt de gewezen partner van de gepensioneerde een aanspraak op partnerpensioen in gelijke mate als de gepensioneerde ten behoeve van die partner heeft behouden bij het ingaan van het ouderdompensioen.

Artikel 7.4

Het bepaalde in artikel 7 lid 1, 2 en 3 vindt geen toepassing, indien de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en diens partner bij notarieel verleden akte anders overeenkomen of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding anders overeenkomen. De overeenkomst is slechts geldig, indien aan de overeenkomst een verklaring van het Pensioenfonds is gehecht dat het bereid is een uit de afwijking voortvloeiend pensioenrisico te dekken.

Artikel 7.4.a

De kosten voor het uitvoeren van berekeningen en het overzetten van de rechten in de pensioenadministratie bedragen 1.000 € en zijn voor rekening van de deelnemer; het bedrag dient vooraf te worden voldaan.

Artikel 7.5

Het levenslang bijzonder partnerpensioen wordt in mindering gebracht op het levenslang partnerpensioen.

Artikel 7.6

In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed of beëindiging van een bij de burgerlijke stand geregistreerd partnerschap vindt verevening van het tijdens het huwelijk dan wel de duur van het geregistreerd partnerschap bij het Pensioenfonds opgebouwde ouderdompensioen plaats conform de 'Wet verevening pensioenrechten bij scheiding'.

8

WEZENPENSIOEN

Artikel 8.1

Indien het een kind van een gewezen deelnemer of gepensioneerde betreft, bedraagt het wezenpensioen per kind 14 % van het levenslang ouderdompensioen als bedoeld in artikel 5 lid 1. In het geval van een kind van een deelnemer bedraagt het wezenpensioen per kind 14 % van het ingevolge artikel 5 lid 1 bedoelde levenslang ouderdompensioen, dat de deelnemer zou hebben genoten indien hij niet voor de pensioendatum ware overleden doch tot op dat tijdstip in dienst van de Vennootschap zou zijn gebleven en wel met de pensioengrondslag, die het laatst voor hem gegolden heeft. Het wezenpensioen per kind ten behoeve van het kind van een aspirant-deelnemer bedraagt 9,8 % van de pensioengrondslag. In alle gevallen geldt onverminderd het bepaalde in artikel 3.

Artikel 8.1 sub a

In aanvulling op artikel 8.1 geldt dat alle rechten op wezenpensioen, opgebouwd tot 1 januari 2013, uitgaan van een pensioendatum van de deelnemer van 65 jaar. De rechten opgebouwd na 1 januari 2013 gaan uit van een pensioendatum van de deelnemers van 67 jaar.

Artikel 8.2

Onverminderd het bepaalde in artikel 3 wordt het wezenpensioen als omschreven in artikel 8 lid 1 verdubbeld, indien de (gewezen) deelnemer overlijdt zonder een partner na te laten of zodra zijn respectievelijk haar partner overlijdt.

9

BEPERKINGEN EN OMZETTING PARTNERPENSIOEN

Artikel 9.1

Geen recht op partnerpensioen bestaat voor de partner met wie de (gewezen) deelnemer is gehuwd dan wel een partnerschap is aangegaan na de pensioendatum. Evenmin bestaat recht op wezenpensioen voor kinderen uit zodanig huwelijk of partnerschap geboren op of na de pensioendatum.

Artikel 9.2 Omzetting partnerpensioen in ouderdompensioen

De aanspraak op partnerpensioen kan onder voorwaarden worden omgezet in een verhoging van het ouderdompensioen:

- a. vanaf een half jaar tot uiterlijk drie maanden vóór de pensioendatum, kan de (gewezen) deelnemer kiezen voor een verhoging van de aanspraak op ouderdompensioen in plaats van een aanspraak op partnerpensioen. De keuze geschiedt door middel van een keuzeformulier dat, na een daartoe strekkend verzoek, door het Pensioenfonds aan de (gewezen) deelnemer ter beschikking wordt gesteld. Het Pensioenfonds dient vóór de pensioendatum in het bezit te zijn van een zowel door de (gewezen) deelnemer als diens partner ondertekend keuzeformulier;
- b. de feitelijke omzetting van partnerpensioen in ouderdompensioen wordt voorafgaande aan de pensioenering vastgelegd in een notarieel verleden akte of door een schriftelijke overeenkomst en ondertekend door de deelnemer en de partner. Indien de (gewezen) deelnemer geen partner heeft of heeft gehad, is het bepaalde in de vorige volzin niet van toepassing;
- c. een keuze van de (gewezen) deelnemer voor verhoging van het ouderdompensioen in plaats van de aanspraak partnerpensioen heeft tot gevolg dat de tot de pensioendatum opgebouwde aanspraak op ouderdompensioen wordt aangepast, terwijl de opgebouwde aanspraak op partnerpensioen, ten behoeve van de partner met wie de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum is gehuwd of een geregistreerd partnerschap heeft, vervalt. De berekening geschiedt op basis van de collectief actuarieel neutrale factoren (zie bijlage I). Deze actuariële factoren worden door het bestuur voor een periode van maximaal vijf jaar vastgesteld (vanaf 1 januari 2017) en kunnen tussentijds worden gewijzigd;
- d. indien reeds een aanspraak op bijzonder partnerpensioen als bedoeld in artikel 7 is toegekend, wordt een verhoging als bedoeld onder c. slechts toegepast op het tot de pensioendatum opgebouwde ouderdompensioen, nadat dit is verminderd met het ouderdompensioen waarvan dat bijzonder partnerpensioen op de scheidingsdatum is afgeleid, rekening houdend met eventuele verhogingen en/of kortingen als bedoeld in artikel 14.

Artikel 9.3

De (gewezen) deelnemer heeft ook de mogelijkheid om vanaf de (vervroegde) pensioendatum een hoger partnerpensioen mee te verzekeren in ruil voor een lager ouderdompensioen. Het verhoogde partnerpensioen dat na uitruil wordt verzekerd mag maximaal 100 % van het verlaagde ouderdompensioen bedragen. Het verhoogde partnerpensioen na de uitruil mag ook niet meer bedragen dan 70 % van het laatstgenoten pensioengevend salaris. Voor de toepassing hiervan wordt onder partnerpensioen verstaan het partnerpensioen met inbegrip van het bijzonder partnerpensioen.

10

AANVULLEND EN EXEDENT-ARBEIDSGESCHIKTENPENSIOEN

Artikel 10.1

Dit pensioenreglement voorziet behoudens artikel 2.3 niet in compenserende maatregelen in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen.

11

DEELTIJDERS

Artikel 11.1

Indien een deelnemer een arbeidsovereenkomst heeft van minder dan het normale aantal arbeidsuren, gelden de volgende bijzondere bepalingen:

- a. de pensioengrondslag wordt berekend door het pensioensalaris bij volledig dienstverband te verminderen met de franchise en daarna naar rato van de verhouding van de feitelijke en volledige arbeidstijd te verrekenen;
- b. de in lid a berekende pensioengrondslag is uitgangspunt voor de opbouw van de aanspraken en de berekening van de bijdragen conform artikel 12 lid 1;
- c. het in artikel 6.3 bedoelde pensioen wordt herberekend naar rato van de verhouding van de feitelijke en volledige arbeidstijd.

12

DEELNEMERSBIJDRAGEN EN ASPIRANT-DEELNEMERSBIJDRAGEN, VERPLICHTINGEN VENNOOTSCHAP

Artikel 12.1

De totale premiebijdrage voor de deelnemers wordt uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag op jaarbasis met een minimum van 20 % en een maximum van 25 %. De premiebijdrage voor de aspirant-deelnemers bedraagt 2 % van de pensioengrondslag.

Artikel 12.2

Deelnemers zijn voor deelname aan deze regeling een premie verschuldigd ter grootte van 40 % van de totale premie. De Vennootschap betaalt 60 % van de totale premie.

Artikel 12.3

Vanaf 1 januari 2009 is een herstelperiode van kracht. Gedurende de herstelperiode bedraagt de totale premiebijdrage 27,5 % (waarbij de bandbreedte uit artikel 12.1 wordt overschreden). De deelnemers betalen hiervan 10/27,5 deel en de Vennootschap 17,5/27,5 deel (dit in afwijking van artikel 12.2).

Artikel 12.4

In afwijking van het bepaalde in artikel 12 lid 2 is een deelnemer, die een uitkering ontvangt krachtens de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen op basis van een arbeidsongeschiktheidspercentage van 80 of meer, geen jaarlijkse bijdrage als bedoeld in lid 2 verschuldigd. De in het betrokken kalenderjaar voor opbouw van de in dit pensioenreglement beschreven pensioenaanspraken benodigde gelden komen in dit geval geheel voor rekening van het Pensioenfonds. De verdere opbouw van bedoelde pensioenaanspraken vindt plaats op basis van de laatstvastgestelde pensioengrondslag en de laatstvastgestelde verhouding tussen de feitelijke en volledige arbeidstijd. Met laatstvastgesteld wordt bedoeld de situatie voor het ingaan van de arbeidsongeschiktheid door ziekte.

Artikel 12.5

Het in artikel 12 lid 1 en lid 3 genoemde percentage dient zodanig hoog te zijn dat de premiebijdrage minimaal zuiver kostendekkend is zoals bedoeld in de geldende wet- en regelgeving en wordt door het bestuur vastgesteld na schriftelijk advies van de actuaaris.

Artikel 12.6

De verplichtingen van de Vennootschap aangaande de pensioenvoorziening worden opgenomen in een afzonderlijke overeenkomst tussen het Pensioenfonds en de Vennootschap. Deze uitvoeringsovereenkomst ligt voor de deelnemers bij het secretariaat van het Pensioenfonds ter inzage.

Artikel 12.7

De deelnemersbijdrage wordt door de Vennootschap ingehouden op het salaris van de (aspirant-) deelnemer, en wel in dezelfde termijnen als waarin het salaris wordt uitbetaald.

Artikel 12.8

Indien de in artikel 12 lid 1 bedoelde maximale totale bijdrage niet kostendekkend is zoals bedoeld in de geldende wet- en regelgeving, zullen de bij de totstandkoming van de pensioenregeling betrokken partijen in overleg treden om de pensioenpremie voorbij het maximum te verhogen, dan wel de pensioenregeling

aan te passen. Indien voornoemde partijen niet tot een akkoord komen, is het Pensioenfonds gerechtigd om de pensioenopbouw zodanig aan te passen dat de premie wel kostendekkend is.

13

FISCALE MAXIMERINGEN

Artikel 13.1

Het levenslang ouderdomspensioen kan nimmer meer bedragen dan 100 % van het loon van de deelnemer dat op grond van fiscale wet- en regelgeving in aanmerking mag worden genomen, nadat dit loon is verminderd met de enkelvoudige AOW-uitkering voor een gehuwde gerechtigde met een partner die de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt of ouder en vermeerderd met de vakantietoeslag.

Artikel 13.2

Het levenslang partnerpensioen kan nimmer meer bedragen dan 70 % van het loon van de deelnemer (zie artikel 13.1).

Artikel 13.3

Het tijdelijk partnerpensioen kan nimmer meer bedragen dan het gezamenlijke bedrag van 8/7 maal de nominale uitkering ingevolge de Algemene nabestaandenwet, vermeerderd met de vakantietoeslag, en het verschil in verschuldigde premie voor de volksverzekeringen over het partnerpensioen voor en na de AOW-gerechtigde leeftijd.

Artikel 13.4

Het wezenpensioen kan nimmer meer bedragen dan 14 % van het laatste pensioensalaris van de deelnemer, nadat dit salaris is verminderd met de enkelvoudige AOW-uitkering voor een gehuwde gerechtigde met een partner die de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt of ouder. Het maximum kan worden verdubbeld indien beide (pleeg-/stief-)ouders van het betrokken kind zijn overleden.

Artikel 13.5

Of de in dit artikel omschreven fiscale maxima worden overschreden, wordt vastgesteld:

- a. zonder rekening te houden met de resultaatdeling als bedoeld in artikel 14;
- b. door de effecten van een waardeoverdracht als bedoeld in artikel 17 niet mee te wegen, voor zover de overschrijding uitsluitend het gevolg is van een waardeoverdracht als bedoeld in de Pensioenwet en daaraan gerelateerde wettelijke besluiten;
- c. door het effect van omzetting partnerpensioen in ouderdomspensioen en van ouderdomspensioen in partnerpensioen als bedoeld in artikel 9 lid 9.2 en 9.3 buiten beschouwing te laten;
- d. door het effect van variatie in de hoogte van de pensioenuitkering als bedoeld in artikel 5 lid 3 buiten beschouwing te laten.

14

RESULTAATDELING EN KORTING

Artikel 14.1

Het bestuur besluit jaarlijks of een toeslag (op basis van resultaatdeling) wordt verleend, rekening houdend met de financiële positie van het Pensioenfonds.

Het bestuur van het Pensioenfonds kan besluiten om:

- a. de opgebouwde aanspraken op levenslang ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 5 lid 1 tijdens het deelnemerschap en/of
- b. de premievrije aanspraken als bedoeld in artikel 15 lid 1 alsmede de ingegane pensioenen per 1 januari of 1 juli van enig jaar te verhogen op basis van resultaatdeling, gebaseerd op de financiële resultaten van het Pensioenfonds over het voorgaande jaar.

Artikel 14.2

De resultaatdeling hangt mede af van de financiële positie van het Pensioenfonds, waarbij de toereikendheidstoetsen en de eisen die ten aanzien hiervan door de toezichthouder gesteld worden, leidend zijn. Na advies van de actuaris kunnen de bovenmatige financiële middelen (geheel of gedeeltelijk) worden aangewend tot verhoging van de aanspraken. De resultaatdeling is voorwaardelijk en er bestaat geen recht op resultaatdeling. In de premie is geen opslag voor resultaatdeling opgenomen en op de financiële balans worden hiervoor ook geen voorzieningen gevormd. Er bestaat voor de langere termijn geen enkele zekerheid of en in hoeverre verhogingen zullen worden verleend.

Artikel 14.3

Voor elk van de in lid 14.1 genoemde aanspraken kunnen aparte verhogingen worden vastgesteld. De hoogten hiervan zullen op voorstel van de actuaris door het bestuur worden vastgesteld. Leidend is hierbij op welke wijze de financiële resultaten van het voorgaande jaar gerealiseerd zijn en aan welke factoren een positief resultaat is toe te rekenen.

Artikel 14.4

Indien de toereikendheidstoetsen van het Pensioenfonds, opgemaakt aan het eind van enig jaar, uitwijzen dat de financiële positie ontoereikend is, zullen de tot en met dat jaar reeds toegekende pensioenen van de deelnemers, gewezen deelnemers en de gepensioneerden worden verminderd tot een zodanig niveau dat de financiële positie wederom toereikend is. Deze situatie doet zich voor wanneer de dekkinggraad van het Pensioenfonds minder is dan de door de toezichthouder voorgeschreven minimum dekkinggraad, een en ander conform artikel 134 en 140 van de Pensioenwet.

Artikel 14.5

Het bestuur heeft het recht om de resultaatdeling, zoals vastgelegd in dit artikel onder lid 1 tot en met 3, te wijzigen in overeenstemming met de in de statuten omschreven formele vereisten ter zake van reglementswijzigingen. Toekomstige wijzigingen zijn bindend voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden.

Artikel 14.6

Ten aanzien van de in artikel 14.4 genoemde kortingsbepaling gelden bij of krachtens de Pensioenwet de volgende regels:

- a. het Pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen uitsluitend verminderen indien:
  1. het Pensioenfonds gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 131 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minmaal vereist eigen vermogen of de bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het vereiste eigen vermogen;
  2. het Pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn te voldoen aan artikel 131 of 132 van de Pensioenwet zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad; en
  3. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet in het herstelplan, bedoeld in artikel 138 of artikel 139 van de Pensioenwet;
  4. indien de beleidsdekkingsgraad die op grond van artikel 138 van de Pensioenwet, zevende lid, is vastgesteld vijf maal opeenvolgend ligt onder de bij of krachtens artikel 131 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen en de dekkingsgraad bij die laatste vaststelling ook onder dat niveau ligt, neemt het Pensioenfonds binnen zes maanden maatregelen waardoor de dekkingsgraad van het Pensioenfonds direct voldoet aan artikel 131 van de Pensioenwet. Voor zover het bij de maatregelen vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten betreft, worden deze direct in de technische voorzieningen verwerkt en direct doorgevoerd;
- b. het Pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en de werkgever schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen;
- c. de vermindering als hier bedoeld kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden, de werkgever en De Nederlandsche Bank hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

15

RECHTEN BIJ BEËINDIGING DIENSTVERBAND

Artikel 15.1

Bij beëindiging van de deelneming op grond van artikel 2 lid 3c bestaat aanspraak op:

- a. de op het moment van beëindiging van de deelneming volgens artikel 5 lid 1 berekende ouderdomspensioenen, echter uitsluitend voor zover deze ouderdomspensioenen betrekking hebben op verstreken deelnemersjaren;
- b. partner- en wezenpensioen opgebouwd tot op het moment van beëindiging van de deelneming
Hiervan ontvangt de gewezen deelnemer een door het Pensioenfonds af te geven bewijsstuk.

Artikel 15.2

Bij beëindiging van het dienstverband door ontslag van een aspirant-deelnemer vervallen alle aanspraken.

16

AFKOOP

Artikel 16.1

Indien het jaarlijks pensioen twee jaar na het einde van het deelnemerschap, of de eerdere pensioendatum, het bedrag als genoemd in artikel 66 van de Pensioenwet (in 2017: 468,00 €) op de pensioendatum niet te boven gaat, heeft het Pensioenfonds gedurende zes maanden het recht het pensioen af te kopen, tenzij de gewezen deelnemer binnen twee jaar na beëindiging van de deelneming heeft gemeld aan het Pensioenfonds dat er een procedure tot waardeoverdracht is gestart. Bij de afkoop van ouderdomspensioen wordt ook de daarbij behorende aanspraak op partner- en wezenpensioen afgekocht. De afkoopsom wordt ter hand gesteld van de gewezen deelnemer.

Artikel 16.2

Indien het jaarlijks partnerpensioen of bijzonder partnerpensioen bij ingang respectievelijk op de scheidingsdatum het bedrag als genoemd in artikel 66 van de Pensioenwet (in 2017: 468,00 €) op de pensioendatum niet te boven gaat, heeft het Pensioenfonds gedurende zes maanden het recht dit (bijzonder) partnerpensioen af te kopen.

Artikel 16.3

Het Pensioenfonds kan na de termijn van zes maanden als bedoeld in de vorige leden overgaan tot afkoop, indien de gewezen deelnemer respectievelijk de partner respectievelijk de gewezen partner daarmee instemt.

Artikel 16.4

De in artikel 16.1 en 16.2 genoemde bedragen zullen telkenjare per 1 januari bij ministeriële beschikking worden aangepast aan de ontwikkeling van het prijspeil.

Artikel 16.5

Het Pensioenfonds is bevoegd over te gaan tot afkoop van het deel van de pensioenaanspraken die fiscaal bovenmatig zijn.

Artikel 16.6

Voor het bepalen van de eenmalige uitkering wordt een afkoopvoet gehanteerd, die wordt vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid. De afkoopvoet is in bijlage II van dit reglement opgenomen en door het bestuur voor een periode van maximaal vijf jaar (vanaf 1 januari 2017) vastgesteld en kan tussentijds door het bestuur worden gewijzigd. Na afloop van deze periode kan het bestuur een nieuwe afkoopvoet vaststellen voor diegenen die nog geen gebruik hebben gemaakt van bedoelde afkoop.

17

ANTICUMULATIEBEPALING

Artikel 17.1

De som van het partnerpensioen, tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioenuitkeringen en uitkeringen uit hoofde van de ANW zal 85 % van het laatstvastgestelde pensioensalaris niet overtreffen. Een eventuele reductie wordt naar evenredigheid verdeeld over de betrokken pensioenuitkeringen.

18

WAARDEOVERDRACHT

Artikel 18.1

Het Pensioenfonds is verplicht:

- a. op verzoek van een gewezen deelnemer de overdrachtswaarde van diens aanspraken op pensioen over te dragen, indien die waardeoverdracht er toe strekt het de rechthebbende mogelijk te maken om onder aanwending van die overdrachtswaarde bij een andere instelling aanspraken op pensioen te verwerven;
- b. op verzoek van een deelnemer een in het kader van het wettelijk recht op waardeoverdracht aangeboden overdrachtswaarde aan te wenden ter verwerving van aanspraken op pensioen voor die deelnemer.

Een en ander geschiedt conform de regels inzake waardeoverdracht bij of krachtens de Pensioenwet.

Artikel 18.2

De vaststelling van de waarde van de over te dragen aanspraken op pensioen, de met een aangeboden overdrachtswaarde in te kopen aanspraken op pensioen en de procedure aangaande de waardeoverdracht, geschieden conform de bij of krachtens de Pensioenwet vastgestelde reken- en procedureregels.

Artikel 18.3

Overdracht van de waarde van het partnerpensioen is slechts mogelijk na schriftelijke instemming van de eventuele partner van de gewezen deelnemer.

Artikel 18.4

Het in artikel 18 lid 1 bepaalde is slechts van toepassing voor zover de pensioenaanspraken zijn vastgesteld op grond van een deelnemerschap dat op of na 8 juli 1994 is geëindigd.

19

VERPLICHTINGEN VAN DE DEELNEMERS, HERVERZEKERING

Artikel 19.1

Iedere deelnemer is verplicht zijn volle medewerking te verlenen aan de goede uitvoering van de bepalingen van dit reglement. De deelnemer is met name verplicht aan het bestuur alle gevraagde inlichtingen te verstrekken. De (her)verzekeringsvoorwaarden zijn van toepassing op de betreffende delen van de pensioenaanspraken krachtens dit reglement. Deze voorwaarden liggen voor iedere deelnemer ter inzage bij het bestuur.

Artikel 19.2

Voor zover het Pensioenfonds ter waarborging van de pensioenverplichtingen herverzekeringen heeft gesloten, zullen de pensioenverplichtingen jegens de betrokkene worden verminderd, indien en naarmate de herverzekeraar volgens de overeenkomst voor herverzekering of op grond van bepaalde dood- en invalideringsorzaken de herverzekerde bedragen niet of niet volledig uitkeert. De gronden van uitsluiting zijn vastgelegd in de betreffende overeenkomst met de herverzekeraar en betreffen onder andere:

- a. enige niet Nederlandse krijgsmacht of enige vreemde gewapende diensten;
- b. een ongeval verband houdende met de deelneming aan de auto- en motorsport.

De polis ligt ter inzage bij het secretariaat van het Pensioenfonds.

20

WIJZIGING OF BEËINDIGING

Artikel 20.1

Conform artikel 10.2.4. van de statuten van het Pensioenfonds behoudt de Vennootschap zich de bevoegdheid voor zijn bijdrage aan de pensioenregeling in geval van ingrijpende wijziging van omstandigheden te beëindigen of te verminderen.

Artikel 20.2

Het bestuur zal in overleg met de Vennootschap ten gunste van een deelnemer of groep van deelnemers respectievelijk hun partners en wezen van dit reglement afwijken, wanneer de deelnemer en/of de Vennootschap het Pensioenfonds door (een) extra storting(en) hiertoe in staat stelt en/of vrije middelen van het Pensioenfonds dit toelaten. De hier bedoelde afwijkingen zullen in een pensioenbrief worden vastgelegd.

Artikel 20.3

De Vennootschap kan de pensioenovereenkomst zonder instemming van de werknemer wijzigen, indien er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de Vennootschap dat het belang van de werknemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

21

ONVOORZIENE GEVALLEN, GESCHILLEN

Artikel 21.1

In incidentele gevallen, niet van algemene aard zijnde, waarin dit reglement niet voorziet, alsmede in gevallen van twijfel aangaande de bedoeling of uitleg van de hierin voorkomende bepalingen en in de geschillen tussen het bestuur en de deelnemer, welke uit de toepassing van dit reglement voortvloeien, beslist het bestuur. De met redenen omklede beslissing wordt ter kennis van de deelnemer gebracht.

Artikel 21.2

Klachten betreffende de uitvoering van de regeling dienen te worden gemeld bij het bestuur van het Pensioenfonds.

22

OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 22.1

Voor degenen die op 30 juni 1981 reeds deelnemer waren van het Pensioenfonds, gelden de in artikel 19 lid 1 van het pensioenreglement versie 7 januari 2004 vastgelegde overgangsbepalingen.

Artikel 22.2

Per 1 januari 2006 is de pensioendatum gewijzigd van 63,5 jaar naar 65 jaar. Voor alle (gewezen) deelnemers (behoudens diegenen die dit schriftelijk hebben aangegeven) zijn de aanspraken van het tijdelijk ouderdomspensioen (tussen 63,5 jaar en 65 jaar) en het ouderdomspensioen (vanaf 63,5 jaar) op collectief actuairueel neutrale wijze omgerekend naar een nieuw ouderdomspensioen (vanaf 65 jaar).

Artikel 22.3

Voor diegenen die uitkeringen krachtens de WAO ontvangen, blijven de desbetreffende bepalingen van het reglement d.d. 1 januari 2006 van kracht.

Artikel 22.4

Per 1 januari 2013 is de pensioenrichtleeftijd gewijzigd van 65 jaar naar 67 jaar. Van alle actieve en alle gewezen deelnemers zijn de aanspraken van het ouderdomspensioen (vanaf 65 jaar) op collectief actuairueel neutrale wijze omgerekend naar een nieuw ouderdomspensioen (vanaf 67 jaar).

23

BESLAG EN VERVREEMDING

Artikel 23.1

Beslag op pensioenen ingevolge dit reglement is niet toegestaan, tenzij de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft, in welk geval beslag mogelijk is.

Artikel 23.2

Overdracht, in pandgeving of elke andere handeling, waardoor ten aanzien van de pensioenaanspraken door de deelnemer, gewezen deelnemer of enige andere belanghebbende aan een ander recht zou worden verleend, is slechts in zoverre geldig als:

verpanding plaatsvindt voor het verlenen van zekerheid voor het verkrijgen van uitstel van betaling als bedoeld in artikel 25, lid 5 van de Invorderingswet 1990; of
vervreemding plaatsvindt op grond van artikel 57, lid 5 van de Pensioenwet.

Artikel 23.3

Volmacht tot invordering van het pensioen, in welke vorm en onder welke benaming ook verleend, is steeds herroepelijk.

Artikel 23.4

De krachtens dit reglement verleende pensioenen of pensioenaanspraken kunnen niet worden afgekocht, vervreemd, prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien of bij krachtens de Pensioenwet.

IN WERKING TREDEN

Dit reglement is gebaseerd op voorgaande reglementen, waarvan de eerste in werking is getreden met ingang van 1 januari 1998.

Op 21 maart 2003 zijn diverse wijzigingen doorgevoerd met terugwerkende kracht tot 1 januari 2002. Het reglement is ter invoering van een nieuwe regeling gewijzigd met ingang van 1 januari 2005; tevens heeft een omnummering plaatsgevonden.

Vanwege aanpassing in de pensioenleeftijd is het reglement met ingang van 1 januari 2006 gewijzigd.

Met name vanwege de invoering van de Pensioenwet is dit reglement aangepast en met ingang van 1 januari 2007 van kracht.

Vanwege het dekkingstekort van eind 2008 zijn in het kader van het herstelplan per 1 januari 2009 diverse wijzigingen in premie en opbouw doorgevoerd, aangevuld met extra maatregelen per eind 2010, per eind 2011 en per eind 2012.

Per 1 januari 2013 is de pensioendatum veranderd van 65 naar 67 jaar; het reglement is hierop aangepast.

Per 1 januari 2014 en 2015 zijn enkele beperkte aanpassingen in het partnerpensioen doorgevoerd.

Per 1 januari 2016 en 2017 zijn diverse jaarlijkse aanpassingen doorgevoerd.

Vastgesteld in de vergadering van het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos d.d. 24 januari 2017.

Prof.ir. J.H.J.M. van der Graaf
voorzitter

ing. I.J.M. de Beer
secretaris

Bijlage(n)

I

BIJLAGE: SEKSENEUTRALE EN KOSTENNEUTRALE OMZETTINGSFACTOREN

Vervroegingsfactoren voor ouderdomspensioen

Leeftijd	Ouderdomspensioen na vervroeging
55	58,0%
56	60,4%
57	62,8%
58	65,5%
59	68,3%
60	71,3%
61	74,6%
62	78,1%
63	81,8%
64	85,8%
65	90,2%
66	94,9%
67	100,0%

Voor tussenliggende leeftijden kan lineair worden geïnterpoleerd.

Voorbeeld

Indien een 65-jarige deelnemer kiest om het levenslang ouderdomspensioen vanaf 67 jaar te vervroegen in direct ingaand levenslang ouderdomspensioen, dan wordt het levenslang ouderdomspensioen vanaf 67 jaar omgezet in een direct ingaand levenslang ouderdomspensioen ter grootte van 90,2% van het levenslang ouderdomspensioen vanaf leeftijd 67.

Het nabestaandenpensioen is na de vervroeging gelijk aan het niveau vóór vervroeging.

Hoog / laag-uitruilfactoren van ouderdomspensioen

Leeftijd	Ouderdomspensioen Tot leeftijd 67	Leeftijd	Ouderdomspensioen tot leeftijd 72
55	117,0%	55	112,0%
56	117,8%	56	112,5%
57	118,6%	57	113,1%
58	119,6%	58	113,7%
59	120,6%	59	114,4%
60	121,7%	60	115,1%
61	122,9%	61	115,9%
62	124,2%	62	116,7%
63	125,7%	63	117,7%
64	127,3%	64	118,7%
65	129,1%	65	119,9%
66	131,1%	66	121,2%
		67	122,6%
		68	124,3%
		69	126,1%
		70	128,2%
		71	130,6%

Voor tussenliggende leeftijden kan lineair worden geïnterpoleerd.

Voorbeeld 1

Indien de deelnemer vanaf de 61-jarige leeftijd kiest voor de volgende hoog / laag constructie:

- de eerste 6 jaar een hogere uitkering en daarna een lagere uitkering;
- de hoge uitkering is 33 1/3% hoger dan de lage uitkering,

dan wordt er vanaf de 61-jarige leeftijd een tijdelijk ouderdomspensioen verkregen ter grootte van 122,9% maal het oorspronkelijke direct ingaande levenslange ouderdomspensioen en vanaf de 67-jarige leeftijd een levenslang ouderdomspensioen ter grootte van 75% maal 122,9% maal het oorspronkelijke direct ingaande levenslange ouderdomspensioen.

Het nabestaandenpensioen wordt niet beïnvloed door de hoog / laag-uitruil.

Voorbeeld 2

Indien de deelnemer vanaf de 65-jarige leeftijd kiest voor de volgende hoog / laag constructie:

- de eerste 7 jaar een hogere uitkering en daarna een lagere uitkering;
- de hoge uitkering is 33 1/3% hoger dan de lage uitkering,

dan wordt er vanaf de 65-jarige leeftijd een tijdelijk ouderdomspensioen verkregen ter grootte van 119,9% maal het oorspronkelijke direct ingaande levenslange ouderdomspensioen en vanaf de 72-jarige leeftijd een levenslang ouderdomspensioen ter grootte van 75% maal 119,9% maal het oorspronkelijke direct ingaande levenslange ouderdomspensioen.

Het nabestaandenpensioen wordt niet beïnvloed door de hoog / laag-uitruil.

Uitruilfactoren van partnerpensioen en ouderdomspensioen

Leeftijd	Extra ouderdomspensioen na uitruil nabestaandenpensioen	Extra partnerpensioen na uitruil ouderdomspensioen
55	18,3%	469,4%
56	19,1%	450,5%
57	19,9%	432,4%
58	20,7%	415,1%
59	21,6%	398,7%
60	22,5%	382,9%
61	23,4%	367,9%
62	24,4%	353,4%
63	25,3%	339,6%
64	26,3%	326,4%
65	27,4%	313,8%
66	28,4%	301,8%
67	29,5%	290,4%

Voor tussenliggende leeftijden kan lineair worden geïnterpoleerd.

Voorbeeld

Onderstaande uitwerking heeft betrekking op een 65-jarige deelnemer met € 1.000 opgebouwd levenslang ouderdomspensioen vanaf de 67-jarige leeftijd (OP 67), en een latent nabestaandenpensioen (NP) ter grootte van € 700.

Situatie op leeftijd 65 vóór vervroeging		Situatie op leeftijd 65 ná vervroeging (zie bijlage 1)	
OP 67	€ 1.000	OP direct ingaand	€ 902 (=1.000 x 90,2%)
Latent NP	€ 700	Latent NP	€ 700

Situatie op leeftijd 65 vóór uitruil nabestaandenpensioen		Situatie op leeftijd 65 ná uitruil nabestaandenpensioen	
OP direct ingaand	€ 902	OP direct ingaand	€ 1.093,80 (=902+700 x 27,4%)
Latent NP	€ 700	Latent NP	€ 0

II

BIJLAGE: AFKOOPVOET NAAR LEEFTIJD EN PENSIOENSOORT

Afkoopvoet naar leeftijd en pensioensoort

Leeftijd	Ouderdoms- pensioen vanaf leeftijd 67	Latent nabestaanden- pensioen
21	8,341	1,741
22	8,551	1,805
23	8,765	1,870
24	8,983	1,937
25	9,206	2,006
26	9,433	2,076
27	9,664	2,148
28	9,898	2,222
29	10,137	2,298
30	10,380	2,376
31	10,626	2,456
32	10,876	2,538
33	11,129	2,622
34	11,386	2,708
35	11,645	2,797
36	11,906	2,887
37	12,170	2,978
38	12,435	3,072
39	12,702	3,167
40	12,969	3,263
41	13,237	3,360
42	13,504	3,458
43	13,770	3,556
44	14,033	3,655
45	14,294	3,753
46	14,551	3,852
47	14,803	3,949
48	15,049	4,044
49	15,290	4,138
50	15,525	4,230
51	15,756	4,320
52	15,983	4,405
53	16,207	4,488
54	16,430	4,567
55	16,652	4,642
56	16,875	4,712
57	17,099	4,777
58	17,324	4,836
59	17,550	4,889
60	17,775	4,935
61	18,001	4,974
62	18,226	5,005
63	18,448	5,028
64	18,668	5,042
65	18,887	5,048
66	19,107	5,045
67	19,331	5,011

Afkoopvoet naar leeftijd en pensioensoort

Leeftijd	Ingegaan nabestaanden-pensioen	Leeftijd	Ingegaan nabestaanden-pensioen
21	44,895	67	19,331
22	44,603	68	18,555
23	44,301	69	17,782
24	43,989	70	17,012
25	43,667	71	16,243
26	43,334	72	15,481
27	42,991	73	14,725
28	42,636	74	13,977
29	42,270	75	13,239
30	41,892	76	12,514
31	41,503	77	11,803
32	41,101	78	11,110
33	40,686	79	10,436
34	40,259	80	9,779
35	39,820	81	9,146
36	39,367	82	8,540
37	38,900	83	7,955
38	38,421	84	7,397
39	37,928	85	6,863
40	37,422	86	6,356
41	36,902	87	5,880
42	36,369	88	5,432
43	35,823	89	5,013
44	35,262	90	4,621
45	34,689	91	4,262
46	34,102	92	3,923
47	33,503	93	3,609
48	32,892	94	3,319
49	32,268	95	3,051
50	31,632	96	2,803
51	30,984	97	2,575
52	30,324	98	2,365
53	29,654	99	2,171
54	28,971	100	2,015
55	28,278	101	1,901
56	27,575	102	1,799
57	26,862	103	1,710
58	26,139	104	1,631
59	25,409	105	1,561
60	24,668	106	1,501
61	23,922	107	1,447
62	23,169	108	1,401
63	22,409	109	1,360
64	21,644	110	1,324
65	20,875	111	1,293
66	20,104	112	1,266

Afkoopvoet naar leeftijd en pensioensoort

Leeftijd	Ingegaan wezen- pensioen
0	17,379
1	16,493
2	15,598
3	14,693
4	13,778
5	12,850
6	11,909
7	10,957
8	9,991
9	9,015
10	8,028
11	7,033
12	6,031
13	5,025
14	4,018
15	3,010
16	2,005
17	1,001
18	-

Leeftijd	Ingegaan wezen- pensioen
18	9,015
19	8,028
20	7,033
21	6,031
22	5,025
23	4,018
24	3,010
25	2,005
26	1,001
27	-